

**Земельні відносини в Україні та зарубіжних країнах :
анотований бібліографічний список**

2024. – Вип. 6. – 10 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. **Аверчева Н. О. Економічна оцінка та перспективи інвестиційної привабливості АПК України** [Електронний ресурс] / Н. О. Аверчева, Д. В. Зубік // *Інвестиції : практика та досвід.* – 2024. – № 11. – С. 154-161. *Зазначено, що наразі агропромисловий комплекс (АПК) України працює в умовах військового стану, викликаного збройною агресією з боку РФ, що створює значні перешкоди і бар'єри для інвестиційних процесів. Незважаючи на це, АПК має сильні сторони і можливості додаткового залучення інвестиційних коштів на сучасному етапі і у післявоєнний період. Визначено частку найбільших країн-інвесторів за показником прямих інвестицій в сільське господарство України, до яких належать Кіпр, Люксембург, США, та розглянуто динаміку прямих іноземних інвестицій в Україну за показником чистого доходу. Вказано, що у структурі збитків, спричинених війною, найбільшу частку займає вартість сільськогосподарської техніки, вироблена сільськогосподарська продукція та зерносховища, відновлення яких є терміновим і потребує значних інвестиційних коштів. На основі SWOT-аналізу окреслено можливості країни щодо залучення додаткових інвестиційних ресурсів у післявоєнний період на переваги вітчизняного АПК, які є привабливим для іноземних інвесторів.* Текст : <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3883/3919>

2. **Аветян А. Бронювання працівників агросектору: шляхи розв'язання проблемних питань** [Електронний ресурс] / Артур Аветян // *Юрид. газ.* – 2024. – 3 черв. – Електрон. дані. *За словами автора статті, Україна як аграрна країна значну частину бюджетних коштів отримує саме від аграрного сектора, в якому задіяна велика кількість як аграрних компаній, так і малих фермерських господарств і приватних підприємців. У*

зв'язку із прийняттям нового закону про мобілізацію і збільшенням кількості військовослужбовців, виникла потреба у додатковому фінансуванні нещодавно мобілізованих людей. З цим бюджет нашої країни може не впоратися. Згідно зі статистичними даними і розрахунками, для належного забезпечення одного військового потрібно 5 - 7 працюючих цивільних. Тому питання бронювання працівників, зокрема і з аграрного сектора, які працюючи зможуть закрити певну дірку в бюджеті, є нагальним та актуальним в наші часи. На думку автора, для запоруки успіху, важливим є дотримання наступного балансу: або ти воюєш, або ти працюєш на благо держави та військових. Текст: <https://yur-gazeta.com/publications/sferi-praktiki/viyskove-pravo/bronyuvannya-pracivnikiv-agrosectoru-shlyahi-rozvyazannya-problemnih-pitan.html>

3. **Актуальні проблеми правового регулювання в Україні та країнах ближнього зарубіжжя** : матеріали XIII міжнар. наук.-практ. Інтернет конф., 28 - 29 груд. 2023 р. : [тези доп.] / Львів. торг.-екон. ун-т ; [відп. ред. П. О. Куцик]. – Львів : Растр-7, 2023. – 241 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: B83278** Зі змісту: Процедура приватизації земельних ділянок в умовах воєнного стану / В. Р. Бойко, С. О. Фіцик. – С. 31-33; Сплата земельного податку в Україні / Г. Я. Оверко. – С. 125-128. Текст: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/fakultety/Urydychny/Nauka/INTERNET_konferencija_28_grudnja_2023.pdf

4. **Беженар І. М. Тенденції розвитку фермерських господарств** [Електронний ресурс] / І. М. Беженар, Г. І. Скиба, С. А. Кравченко // Наук. пр. МАУП. Серія : Екон. науки. – 2024. – № 2 (74). – С.136-147. Розроблено пропозиції з удосконалення системи оподаткування, надання державної підтримки та соціального захисту сімейним фермерським господарствам. На конкретних прикладах розкрито теоретичні та практичні засади підприємництва. Зазначено, що сімейні фермерські господарства внаслідок мобільної системи управління і компактності виробництва більшою мірою адаптовані до діяльності в умовах воєнного часу. Тому в

подальшому слід сприяти розвитку малих підприємницьких структур і сімейних фермерських господарств, які представлені нішевими продуктами, забезпечують збереження робочих місць і охорону навколишнього середовища. Текст :

<https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/3075/3521>

5. Грошко Б. Б. Аналіз іноземного досвіду правового регулювання ринку сільськогосподарської землі [Електронний ресурс] / Б. Б. Грошко // Юрид. наук. електрон. журн. – 2024. – № 4. – С. 325-330. Досліджено правові моделі регулювання ринку землі у Франції, Польщі та США, окреслено основні елементи та характерні риси правових механізмів у цій сфері. Наголошено на створенні ефективних стратегій управління сільськогосподарським ринком в Україні, особливо у контексті зростаючих викликів і потреб розвитку, що дозволить зрозуміти, які підходи та інструменти можуть бути успішно використані для регулювання ринку землі, забезпечуючи його стабільність та ефективність, відштовхуючись від сучасних вітчизняних реалій, враховуючи закордонний досвід, який може допомогти Україні у вдосконаленні свого правового регулювання ринку сільськогосподарської землі, специфіку національної ситуації для досягнення найбільш оптимальних результатів. Текст : http://lsej.org.ua/4_2024/78.pdf

6. Добрунік Т.П. Земельні ресурси в системі оподаткування суб'єктів агробізнесу [Електронний ресурс] / Т. П. Добрунік // Причорномор. екон. студії. – 2024. – № 86. – С. 112-119. Вказано, що оподаткування земельних ресурсів у сфері агробізнесу має свої особливості залежно від виду земельної ділянки та правових відносин землекористування, організаційно-правового статусу аграрних товаровиробників і системи їх оподаткування. Наведено динаміку податкових надходжень від використання земельних ресурсів і встановлено, що найбільшим їх джерелом є орендна плата за землі комунальної власності, сплачена аграрними компаніями – юридичними особами. Доведено, що чинний механізм розрахунку мінімального податкового зобов'язання збільшить податкове

навантаження на суб'єктів малого агробізнесу. Подано пропозиції щодо удосконалення оподаткування у сфері агробізнесу з урахуванням розміру землекористування та спеціалізації аграрного виробництва. Текст : http://bses.in.ua/journals/2024/86_2024/20.pdf

7. **Зима Д. Відшкодування збитків, завданих АПК України внаслідок повномасштабного вторгнення РФ: відповіді на ключові запитання** [Електронний ресурс] / Дарія Зима, Василь Радецький // Юрид. газ. – 2024. – 10 черв. – Електрон. дані. *Висвітлено можливість та практичні аспекти подання позову в українські суди щодо відшкодування збитків, завданих українським аграріям через вторгнення РФ. Розглянуто питання щодо судової юрисдикції, обґрунтування збитків і вимог, а також сплачування судового збору. Надано рекомендації щодо ефективного ведення судових процесів і виконання отриманих рішень в інших юрисдикціях. Наголошено на важливості правильного підходу до збірних справ та обґрунтуванні причинно-наслідкового зв'язку між завданими збитками та діями РФ.* Текст: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zemelne-agrarne-pravo/vidshkoduvannya-zbitkiv-zavdanih-apk-ukrayini-vnaslidok-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-vidpovidi-n.html>

8. **Зміни до законодавства щодо страхування товару, прийнятого на зберігання: новий законопроект** [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2024. – 30 трав. – Електрон. дані. *Зазначено, що у Верховній Раді України (ВР України) зареєстровано законопроект № 11299 від 27.05.2024 "Про внесення змін до деяких законів України щодо страхування товару, прийнятого на зберігання". Документом пропонується внести зміни до Законів України "Про зерно та ринок зерна в Україні" та "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва" в частині запровадження добровільного страхування товару, прийнятого на зберігання за простим або подвійним складським свідоцтвом, від ризиків випадкової загибелі, пошкодження або втрати. У пояснювальній записці до законопроекту вказано, що вищезазначеними законами передбачено*

обов'язкове страхування зерна, прийнятого на зберігання за простим або подвійним складським свідоцтвом, від ризиків випадкової загибелі, пошкодження або втрати, однак відсутня норма щодо страхування зерна за складською квитанцією. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/zmini-dozakonodavstva-shchodo-strahuvannya-tovaru-priynyatogo-na-zberigannya-noviy-zakonoproekt.html>

9. **Комітет з питань цифрової трансформації прийняв рішення щодо низки законопроектів** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. – 2024. – 7 черв. [№ 104]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що 4 червня відбулося засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань цифрової трансформації, під час якого народні депутати України — члени Комітету розглянули низку законопроектів. Серед них - «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення планування використання земель» (№ 11169). Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378459>*

10. **Лукашик В. В. Облікове забезпечення аграрного бізнесу в умовах війни** [Електронний ресурс] / В. В. Лукашин // *Бізнес-навігатор*. – 2024. – № 3. – С. *Висвітлено виклики, з якими стикаються аграрні підприємства через війну, та наголошено на важливості точного обліку витрат, оптимізації ресурсів і достовірної фінансової звітності для виживання підприємств. Вказано, що облікове забезпечення включає систематичний облік фінансових операцій, контроль за витратами та доходами, аналіз фінансової звітності та планування бюджету, що сприяє ефективному управлінню фінансами та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Наголошено, що уряд України вживає заходів для підтримки аграрного сектора в умовах війни, що вимагає належного облікового забезпечення для ефективного використання державної допомоги та звітування про її використання. Текст : http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2024/76_2024/7.pdf*

11. **Малохліб О. С. Правове регулювання земельних відносин в Україні та Канаді : компаративний аналіз** [Електронний ресурс] / О. С. Малохліб // Юрид. наук. електрон. журн. – 2024. – № 4. – С.334-337. *Зауважено, що Канада є країною англосаксонського типу, тож окремі нормативно-правові акти, які присвячені врегулюванню земельних відносин відсутні. Галузь права, яка безпосередньо регулює земельні відносини в Канаді – це право власності. Правове регулювання таких відносин здійснюється, в основному, на рівні провінцій та муніципалітетів, що дозволяє враховувати специфіку певного регіону або території. Кожна провінція і територія Канади мають свої власні нормативно-правові акти, які спрямовані на ефективне й стале землекористування міських і сільських територій, а також на захист інтересів місцевих громад. Крім того, такі відносини регулюються також і загальним правом. Вказано, що канадський досвід правового регулювання земельних відносин створює можливість для розробки рекомендацій про доцільність його запозичення в процесі правової регламентації земельних відносин в Україні. Крім того, залучення громадськості до питань планування землекористування є дуже корисним прикладом для України.* Текст : http://lsej.org.ua/4_2024/80.pdf

12. **Освіта для сталого майбутнього: екологічні, технологічні, економічні і соціокультурні питання** / [Н. М. Грущинська та ін. ; за ред. В. Плаван, А. Касич, О. Бутенко] ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – Київ : КНУТД, 2024. – 307 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A830857** *Зі змісту: : Мікробні агробіотехнології як складова сталого екологічного розвитку агросектору України у воєнний та поствоєнний період / О. О. Калініченко, М. М. Котляр, О. С. Юнгін. – С. 300-307.* Текст: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/26097/4/OSM_mono_2024.pdf

13. **Павловська І. Світовий досвід управління ризиками продовольчої безпеки: аналіз та перспективи впровадження в Україні в повоєнний час** [Електронний ресурс] / І. Павловська // Адапт. упр. : теорія і

практика. Серія : Економіка. – 2023. – Т. 15, № 30. – Електрон. дані. Розглянуто сучасний стан та основні моменти управління ризиками продовольчої безпеки в країнах Європейського Союзу (ЄС), Сполучених Штатів Америки (США), Китаю, Індії. Проаналізовано сильні та слабкі сторони розвитку вітчизняного продовольства згідно із дослідженням британського дослідного та аналітичного центру «Economist Intelligence Unit» за підтримки сільськогосподарської компанії «Corteva Agriscience» при розрахунку Глобального індексу продовольчої безпеки. Висвітлено основні проблемні моменти, на викорінення яких слід спрямувати політику України в галузі забезпечення продовольчої безпеки в повоєнний період, враховуючи зарубіжний досвід управління ризиками. Зазначено, що окремого закону, окремої стратегії або концепції регулювання продовольчої безпеки або управління ризиками продовольчої безпеки в Україні не існує. Текст : <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/532/452>

14. **Саркісова Т. Б. Кримінальна відповідальність за земельні правопорушення в контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС [Електронний ресурс] / Т. Б. Саркісова // Наук. вісн. публіч. та приват. права. – 2023. – № 6. – С. 69-74. Досліджено зміст чинного європейського законодавства у сфері кримінально-правового механізму захисту земель та ґрунтів, Розглянуто можливі шляхи адаптації інституту кримінальної відповідальності за земельні правопорушення, передбаченого в Україні. Висвітлено існуючий ступінь адаптованості положень чинного українського законодавства до європейських підходів щодо переліку діянь, які мають бути криміналізовані на національному рівні, визначення об'єкта кримінально-правової охорони та форми вини, порядку визначення поняття "небезпека" при визначенні суспільно небезпечних наслідків і кримінальної відповідальності юридичних осіб. Констатовано, що українська концепція кримінально-правової охорони земель в цілому відповідає мінімальним вимогам, визначеним в законодавстві Європейського Союзу (ЄС), водночас акцентовано, що, незважаючи на запроваджені як в**

українському, так і європейському законодавстві заходи кримінально-правового захисту земельних ресурсів, продовжується деградація, ерозія, забруднення земель тощо. Рекомендовано у процесі адаптації українського законодавства до законодавства ЄС звернути увагу на проєкт нової Директиви ЄС по боротьбі з екологічними злочинами та запозичити вдалий національний досвід країн ЄС. Текст: <http://nvppp.in.ua/vip/2023/6/13.pdf>

15. Стабільність агровиробництва в Україні — вагомий чинник продовольчої безпеки світу [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 4 черв. [№ 101]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що 30 травня 2024 р. у м. Одеса Програмою USAID з аграрного та сільського розвитку (АГРО) проведено круглий стіл з організаціями водокористувачів, на якому обговорювалися питання про стимулювання організацій водокористувачів до підтримки реформи у сфері гідротехнічної меліорації та отримання у власність об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних мереж, подальшу підтримку організацій водокористувачів та аграріїв в розвитку і відновленні меліоративних мереж тощо. Повідомлено, що з вітальним словом до учасників заходу звернулись голова Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань аграрної та земельної політики Олександр Гайду та директорка Програми USAID АГРО Ксенія Сидоркіна. О. Гайду зазначив, що ефективне використання наявних водних і земельних ресурсів для розвитку агровиробництва залежить від реформи гідротехнічної меліорації, адже стабільність агровиробництва в Україні — вагомий чинник продовольчої безпеки світу. Та додав, що реалізація реформи потребує й зміни управління державними меліоративними системами. ВР України схвалила в першому читанні проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення системи управління об'єктами інженерної інфраструктури меліоративних систем державної власності» (реєстр. № 7577), який передбачає створення державних некомерційних підприємств — операторів. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378397>*

16. **Фурман І. Державне регулювання розвитку фермерських господарств в умовах воєнного стану** [Електронний ресурс] / І. Фурман, В. Дмитрик // Економіка та сусп-во. – 2024. – № 63. – Електрон. дані. *Наголошено, що війна в Україні негативно вплинула на аграрний сектор, тому державне регулювання розвитку фермерських господарств в умовах воєнного стану набуває особливої важливості. Констатовано, що існуюча система регулювання не повною мірою відповідає потребам воєнного часу, тому запропоновано заходи з удосконалення державної підтримки фермерства, орієнтовані на вдосконалення фінансової підтримки, надання дотацій, компенсації вартості основних засобів, закуплених для ведення органічного виробництва та спрощення експорту продукції, які нададуть фермерам можливість покращити стан фермерських господарств, збільшити обсяги виробництва сільгосппродукції, що допоможе забезпечити продовольчу безпеку України та зменшити залежність від імпорту.* Текст : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4078>

17. **Шкарупа О. В. Проблеми модернізації транспортного забезпечення підприємств в аграрному секторі економіки** [Електронний ресурс] / О. В. Шкарупа, Д. О. Власенко, Г. М. Македон // Бізнес-навігатор. – 2024. – № 3. – С. 19-25. *Зазначено, що сучасний стан автопарку сільськогосподарських підприємств призвів до труднощів ведення сільського господарства та забезпечення якості продукції. Зміни в потребах сільськогосподарських підприємств у вантажних автомобілях, тракторах та інших механізмах стали більш об'єктивними та критичними. Тому для ефективної діяльності аграрного сектора необхідним є проведення модернізації транспортної системи згідно з умовами ринку, а також екологічними, економічними та соціальними факторами зовнішнього середовища, що вимагає комплексного підходу та розробки нових методів управління, які ґрунтуються на взаємній користі між автотранспортними підприємствами та замовниками послуг в аграрному секторі.* Текст : http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2024/76_2024/6.pdf

18. **Щодо спрощення процедури відведення земельних ділянок для розвитку цифрової інфраструктури** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 6 черв. [№ 103]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що 04.06.2024 Верховна Рада України (ВР України) прийняла за основу проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури відведення земельних ділянок для розвитку цифрової інфраструктури (реєстр. № 9549 від 01.08.2023), поданий Кабінетом Міністрів України (КМ України). Законопроєктом пропонується спростити процедуру отримання постачальниками електронних комунікаційних послуг та/або мереж права на користування земельними ділянками для розгортання та експлуатації електронних комунікаційних мереж та/або інфраструктури для забезпечення покриття населення України зв'язком четвертого покоління та мобільним високошвидкісним Інтернетом.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378423>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

25 червня 2024 р.